

מן הבאר

המאוחדת

United Chassidei Ger

ירושלים
הדלח"נ 6:01
מוצ"ש 7:11
ברוקלין
הדלח"נ 6:35
מוצ"ש 8:42
סטטן איילנד
הדלח"נ 6:33
מוצ"ש 8:43
ליקווד
הדלח"נ 6:36
מוצ"ש 8:43
מאנסי
הדלח"נ 6:35
מוצ"ש 8:43

שבת שובה - פרשת האזינו תשפ"ד

אמרות ופנינים, מוסרי חיים ולקחים, מבאר הפרוה שרים - רבוה"ק מגור, נבג"מ ויבלחט"א

~ שנה ב' גליון מ"ח ~

אמרות מבאר רבותינו הק'

אומר ראש הישיבה מגור שליט"א: בפרשת האזינו קי"ל דאין להוסיף עליות, כי יש סדר קבוע של הפסקות - הוי"ו לך, כמו שהיו מחלקין אותה במקדש [עי' סי' תכח סעיף ה]. וי"ל טעם הדבר לפמ"ש בסדר הדורות בשם הרמב"ן שבפרשת האזינו כלולים כל המצוות וכל הדברים שבועולם, ומרומם של הקורות בעולם, גם לכלל דם בפרטיות, ע"י גימטריאות וצירופים, ומביא שם שתלמיד אחד של הרמב"ן פקפק בזה והראה לו הרמב"ן איך ששמו מרומם בפרשת האזינו בר"ת. ולפ"ז י"ל דמה"ט אין לשנות מההפסקות הקבועות, כי כל דבר בפרשה זו מדוקדק מאוד, והרי הצדיקים היו פועלים בדברים ע"י הפסק הקריאה, כמסופר על צדיק אחד שהפסיק בפסוק והיה שם בבית הסוהר, והחסיד העולה לתורה הבין הענין ודחק ברבו עד שהמשיך לקרוא ופסק ב'וכל אשר הוא עושה ה' מצליח'. ולכן בפרשה זו שמרנו כל מה שנגזר על האדם אסור לשנות ההפסקות.

ברש"י: 'תזל כטל' - שהכל שמתינו בו, לפי שהמטר יש עצבים בו, כגון הולכי דרכים ומי שהיה בורו מלא יין.

אומר ראש הישיבה מגור שליט"א: איתא בגמרא [שבת קל]. 'כל מצוה שקיבלו עליהם בשמחה כגון מילה דתיב [תהלים קיט קסב] 'שש אנכי על אמתך כמוצא שלל רב', עדיין עושים אותה בשמחה, וכל מצוה שקבלו עליהם בקטטה כגון עריות דתיב [בהעלותך י"ז] 'וישמע משה את העם בוכה למשפחותיו' - על עסקי משפחותיו, עדיין עושים אותה בקטטה, דליכא כתובה דלא רמו בה תיגרא, וזה מרומם בפסוק, 'לקחי' מרמו על חתונה מלשון קיחה, 'יערוף כמטר' שיש שעצבים בו, אבל 'אמרתאע"י' המרמו על מילה 'תזל כטל', שהכל שמתינו בו, ועדיין עושים אותה בשמחה.

בינו שנות דר ודר שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך: (ב"ב פ)

בשם ה"חידושי הרי"ם" זי"ע שאמר: בכל דור ובכל תקופה יורדת ובה מן השמים הבנה חדשה בתורה, שהיא דרושה ומותאמת לטוב הדור והתקופה, צדיקים שבכל דור מבינים בתורה כפי שדרוש ללמד את בני הדור ההוא.

הרבי ה"בית ישראל" זי"ע שאל: מדוע נכתב 'אביך' בלשון יחיד, ואילו 'זקניך' בלשון רבים? ופשוט בדרך הלצה אפ"ל שאבא יכול להיות רק אחד, ואילו סבא יכולים להיות יותר מאשר אחד - משני הצדדים.

עוד אפשר, שאל אביך - הכוונה לאברהם אבינו ע"ה, האבא של כולם. זקניך ויאמרו לך - הכוונה על יצחק אבינו ע"ה עם יעקב אבינו ע"ה, שהם הורו את הדרך לתשובה, וכדא"י הפותח שער לדופקי בתשובה, הכוונה על האבות הק'.

עוד אפשר, שאל אביך - קאי על אדם הראשון, זקניך ויאמרו לך - עולה על האבות, אדם הראשון כן חטא או לא חטא, בכל אופן התשובה הוא עשה, לא רק שבבילו אלא שבבילו כל העולם גם.

הרבי ה"לב שמחה" זי"ע כותב: שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך, אצל אביך כתי' ויגדך ובוקניך כתי' ויאמרו לך, אולי ע"ד אמרם ז"ל עה"כ כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל, תאמר בלשון רכה ותגיד דברים הקשים כגידין, כמו כן כאן, שאצל האב נאמר ויגדך דברים קשים, כי תוכחת האב חמורה יותר מתוכחת זקניך אשר יאמרו לך באמירה, רכה, אבל האב יגדך דברים הקשים כגידין, דברים הקשים כגידין היינו שיכנסו הדברים בגידין.

כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחק כנפיו יקחהו ישארו על אברתו: (ב"ב פא)

בשם ה"חידושי הרי"ם" זי"ע שאמר: איתא ברש"י הנשר וכו' מוטב שיכנס החץ בי ולא יכנס בבני. שכאשר בני ישראל מתאחדין הרי הם מגיעים למקום יותר גבוה שלא יכול

להגיע לשם שום קטרוג.

הרבי ה"פני מנחם" זי"ע אומר: ברש"י מביא מאמר חז"ל וכן איתא במכילתא יפרוש כנפיו יקחהו כשבא ליתלן ממקום למקום אינו נוטל ברגליו כשאר עופות, לפי ששאר עופות יראים מן הנשר שהוא מגביה לעוף ופורח עליהם לפיכך נושאן ברגליו מפני הנשר, אבל הנשר אינו ירא אלא מן החץ לפיכך נושאן על כנפיו, אומר מוטב שיכנס החץ בי ולא יכנס בבני, אף הקב"ה וכו', ומה שייך אצל הקב"ה היצים, אלא איתא בספרים דהכוונה למקטרגים, וכמ"ש בפרשה חיצו אכלה במ, מזי רעב וגו' וקטב מירי, כוחות הטומאה, ושן בהמות אשלה במ, שן בהמות היינו אדם שמתנהג בשפלות ובפחיתות ואיבד לגמרי את צורת האדם שבו (וכמאמרם אין חיה שולטת באדם עד שנדמה לו כבהמה), והמקטרגים יש להם טענות, אולם ביומא דכיפורי איתא [יומא כ.] לית ליה רשות לאסטנו, ואיתא שאחר יום הכיפורים יש להשיכם ללמוד ולהתפלל, לפי שהשטן בא מלא טענות ומתחיל מחדש לקטרג בטענותיו, ועל זה אומר הש"י מוטב שיכנס החץ בי, שהש"י מבטל הקטרוגים וע"ז ניתן ביד האדם האפשרות להישאר בטהרה ובנקיות ולהיות מכאן ולהבא כדבעי.

ה' בדר ינתנו וגו': (ב"ב פ)

הרבי ה"לב שמחה" זי"ע כותב: פלא שתרגום יונתן שדרכו לפרש בדרך דרוש, תרגום הפסוק ה' בדר ינתנו בדרך פשוט מימרא דה' בלחודיהו ישרינן בארעהון ולא משוי בנינהון פלחי פולחנא נוכראה, ואונקלוס שדרכו בדרך כלל בפשט, מפרש כאן בדרוש, ה' בלחודיהו עתיד לאשריותהון בעלמא דהוא עתיד לאתחדתא ולא יתקיים קדמוהי פולחן טעון.

צור ילדך תשי ותשכח אל מחוללך: (ב"ב פ)

הרבי האמרי אמת" זי"ע אמר: איש ישראל צריך לזכור תמיד בהקב"ה שברא העולם ומחיה העולם, ואתה מחיה את כולם, כי מחוללך הוא לשון הוה, ואיתא בספרי מחוללך, א-ל שמוחל לך על כל עוונותיך, היינו שצריך תמיד לזכור שבאנו מלאים עונות והקב"ה מחל, כמ"ש כי פשעי אני אדע וחטאתי נגדי תמיד, ואי' בשערי תשובה לרבינו יונה אף שאין להזכיר העונות, רק שצריכין לזכור תמיד שמחלו לו העונות.

כי לא דבר ריק הוא מכס: (ב"ב פ)

כותב ה"שפת אמת" זי"ע: בפסוק לא דבר ריק הוא מכס. אין דבר ואות בתורה שלא יהיה בו חלק לישראל. כמו שהקב"ה הוא בכל מקום כמו כן בישראל. ובתורה ברא הכל. לכן הוצרכו בני"ל לירד לכל המקומות בכל התורה.

הרבי ה"פני מנחם" זי"ע כותב: כי לא דבר ריק הוא מכס, ואם הוא ריק מכס הוא, ריק מושך לרברים הגרועים ביותר, הבטלה מביאה למחשבות רעות, אך כשעוסקים

בתורה ותפילה נשמר מכל רע (הרמוז בריק), ובדבר הזה תאריכו ימיו.

וידבר ה' אל משה בעצם היום הזה לאמר: (ב"ב פ)

הרבי ה"בית ישראל" זי"ע הביא את דברי רש"י שבג' מקומות נאמר בעצם היום הזה, בנח כו' [בראשית ז ג], במצרים כו' [שמות י כא], אף כאן במיתתו של משר' נאמר בעצם היום הזה גו'. לפי

שהיו ישראל אומרים בין כך ובין כך אנו מרגישים בו אין אנו מניחים כו'. וקשה, דבשלמא בנח שהיו רשעים שייך לומר לשון אין אנו מניחים, אבל כאן בישראל מה זה שייך? אלא, דישאל אמרו שיתפללו בעבורו כדי שלא ימות, ואפילו שמשרע"ה בעצמו התפלל כל כך הרבה תפילות ולא נענה, בכל זאת חשבו שבזכות תפילת הרבים כן ייענו, וטעם בזה, כי חשבו שמשרע"ה הוא תחת מלאך המות ויכולים להתפלל עבורו, ולא ידעו שהוא תחת הקב"ה בעצמו, שהקב"ה בעצמו יטול את נשמתו.

עלה אל הר העברים הזה וגו': (ב"ב פ)

כותב הרה"ק ה"שפתי צדיק" זי"ע: בתרגום יונתן שסבר משה רבינו ע"ה שהציווי היה שיעלה כעין שעלה בתחילה לקבל התורה עיין שם. ואיך הוא אמינא שמשרע"ה יסבור כן, אך שאי' שבעת הסתלקות הצדיק נעשה עת רצון גדול ועל ידי זה יש עליה גדולה לבני ישראל, והיום עמדו ישראל בבחינה זו, שהצורכו עליה גדולה מאוד, ולא ברחם להם עצה אחרת, ומכר שמרע"ה נפשו שיזכו להתעלות על ידי העת רצון שיעשה בעת הסתלקותו.

הרבי ה"בית ישראל" זי"ע אמר בשם דודו הרה"ק ה"שפתי צדיק" זי"ע שאמר לפרש את דברי התרגום יונתן עפ"י פשוט, דמשרע"ה הרי תמיד פעל עבור בני"ל וזיקו אותם, הוא גם חזר להם עוד פעם על משנה תורה, ולכן כאן קודם מיתתו רצה לחזק את בני ישראל, ולכן רצה שיהיה כאן עוד פעם קבלת התורה, וכמו שבאמת איתא משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע שזה היה קודם פטירתו, ולכן חשב משרע"ה שיהיה כאן מעמד הר סיני, משום שרצה לתת להם עוד פעם את התורה.

הרבי התרגום יונתן: דנהג כשהצדיק מסתלק ובה לעולם האמת נהיה בשמים רעש גדול, ואיתא בגמרא [מגילה כט.] גבי שיעור לויא, ומסיים שם: ה"מ למאן דקרי ותני אבל למאן דמתני לית ליה שיעורא. ומי לנו מתני יותר גדול ממשערע"ה, ולפיכך כשהגיע זמנו להסתלק מן העולם, נהיה רעש גדול בשמים וכמו במתן תורה, וע"כ חשב לבבו שבוודאי הקב"ה עומד לתת שוב את התורה, אבל לאמיתו יש דבר, היה הרעש בגלל שהגיע זמנו של משרע"ה להסתלק מן העולם.

אמרות קודש

אמרות קודש מרובה"ק לשבת שובה – עריו"כ

בשם ה"חידושי הרי"ם" זי"ע: איך מותר לעשות תשובה בשבת, הא עיקר התשובה היא החרטה וממילא יהיה בעצבות ובשבת אסור זה. אולם הנה הדין הוא שפיקוח נפש דוחה שבת [ויסא פה], ובאם אינו עושה תשובה הוא מסוכן שיכול ח"ו לאבד העולם הזה והעולם הבא, על כן מחוייב לעשות תשובה אפילו בשבת.

ב"חשבה לטובה" בשם הרבי ר' העניך מאלכסנדר זי"ע שאמר: על הפסוק [איכה ג. טא] 'נשא לבבו אל כפים' וגו', הפירוש הוא הדנה ביום הכיפורים נותנים זה לזה הידים ומרצים זה את זה בפה ובידים, אבל לבם כל עמום, וזה כוונת הפסוק 'נחנו פשענו ומרינו אתה לא סלחת' – משום שדבר זה הוא בין אדם לחבירו ואין יום הכיפורים מרצה עד שירצה את חבירו, וזה כוונת הפסוק 'נשא לבבו אל כפים' – פירוש, בשעה שאנו נותנים זה לזה את הידים, נשא לבבנו גם כן שיהיה בלב שלם. ודו"ק.

הרבי ה"אמרי אמת" זי"ע אמר: ישראל נעשים ביו"כ כמלאכי השרת ומלאכי השרת אין בהם לא קנאה ולא שנאה ולא תחרות ובמתן תורה היה ג"כ כאיש אחד בלב אחד ובלוחות שניות שניתנו ביו"כ היה ג"כ כך ובכל יו"כ הוא כן שישאל עושים שלום ביניהם, ואי' ונתתי לכם לב בשר לב בוסר בחלקו של חברו, כשאדם יודע שאין לו חלק בחלקו של חברו יש לו עין טובה אליו, על יו"כ נאמר מקוה ישראל ה' ובמקוה מסירים כל החציצות.

הרבי ה"בית ישראל" זי"ע כותב: וע"ז רמזו לתת שכר למביאייהם למי שמביאים ליראת שמים ולתשובה, גם יש לרמז כי ידוע שישאל ביהוד כשעושים תשובה כביכול מוסיפים כבוד וכח למעלה וזה לתת שכר למביאייהם להקב"ה שהביאם לעולם, והתגדלתי והתקדשתי.

הרבי ה"לב שמחה" זי"ע כותב: ... אמנם אי' שגם כאשר מרצה את חבירו צריך לשוב ולהתוודות להשי"ת כי בעבירה שבין אדם לחבירו יש גם עבירה למקום. גם נראה שיכול האדם לפעול שיתפייס חבירו אף שאין נמצא עמו, שכמים הפנים לפניו כן לב האדם, וכאשר רוצה ומשתוקק באמת ובתמים לפייס את חבירו מתפייס חבירו גם מרחוק, כי לכל אחד יש השתוקקות ורצון בלב לפייס ולהתפייס לרצות ולהתרוצות, ולכן כשהאדם רוצה ומשתוקק באמת מתפייס חבירו גם מרחוק.

הרבי ה"פני מנחם" זי"ע כותב: בערב יום הכיפורים עושים שלום ומפייסים אחד את השני, וכן איתא בגמ' [ויסא פה] ובאמת אינו מובן לשם מה צריך להמתין לערב יום הכיפורים, הרי המצוה היא בכל רגע ויכול מייד לפייסו, ונראה שערב יום הכיפורים מסייע, כל ישראל חברים. והכח של עיו"כ פ' ויהיכ"פ מתנוצץ בשבת תשובה, שהרי מינה מתברכין כל שיתא יומין, ויש לראות שיום גדול כיום הכיפורים לא יעבור באגב, שתישאר רשימא ממנו.

מעשה מרובה"ק

השעון השבור

בחור יתום מהפליטים הסתובב בחצר הקודש בירושלים, כולו שבור ונדכא. משברים רבים פקדוהו ואינו יודע מנוח.

אתו ובאו שלושת ימי הגבלה בבית המדרש, והתור של אלו הבאים ליטול שלום מן הרבי ה"בית ישראל" זי"ע נע במהירות. אך הנה נעצר התור למשך זמן רב. ומי בפנים? אותו בחור צעיר, שבור לב.

מתברר, כי הרבי, שעניו צופותיו היו, מבקש להעלות חינו של אדם אצל עצמו ומבקש מהבחור אולי יואיל לתקן שעונו של הרבי שעמד מלכת "והרי כולם בטלנים ואינם יודעים לתקן, אתה איך בטלן ולבטח תדע לתקן את שעוני".

נעמד הבחור בחדרו של הרבי ומתקן את השעון בכישרון רב, כי הלא הרבי מעיד בו כי מוכשר הוא...

אחר תיקון השעון שב הרבי ה"בית ישראל" אל החדר ונהרה על פניו, טופח על שכם הפליט ואומר: "רואה אתה שאיך בטלן". באמת אמרו: כמה נשמות תיקן ה"בית ישראל" מאותו שעון שבור...

כולם כאן

סיפר החסיד ר' יוסף גרבינר ז"ל: שעלה פעם ברגל לגור לימים הנוראים. היה זה בעיתות מהומות ומלחמות. מצב של חירום שרר בגבולות שחצו את פולין. רבים מן החסידים שהורגלו להסתופף בימים הנוראים בצל רבם ניסו בכל מיני דרכים להגיע אך משמרות חיילים עכבו, רק יחידים הצליחו לבוא עד שערי "גור" וביניהם גם הוא. יצא הרבי השפת אמת לקראת הבאים וקיבל את פניהם בחדוה וברתיגשות, ועם זאת אמר: "כל מי שרצה להגיע אלינו – אף אם לא הצליח ולא בא, הריהו כאילו בא והגיע, וכאילו הוא עתה איתנו פה".

מבאר החסידות

חורף קשה

"למה הוא עומד עדיין פה"? והשיב: "כי לא יוכל להשליך אדם מירושלם", ואמר לו ה"אבני נזר": "הן אתה רואה איזה שאלות שואלים אותי, ומה אתה אומר לזה".

וכאשר שאל לו זאת, נזכר במאמר הגמרא [ברכות לב]. במה שאמר הקב"ה 'ועתה הניחה לי - ראה שדבר זה תלוי בו', והשיב המקורב: "ואני ג"כ אומר כן, שהרבי יודע, ויש לי סימן לכך", ושאל אותו "איזה סימן יש לך", והשיב הלה בחכמה: "כי מזה שבאים עם שאלות אלו אל הרבי ולא אלי, בטח הרבי יודע ולא אני...".

וכאשר אמר לו כן, רץ אל ארון הספרים, ונשען עליו כרגע ובא בחזרה, ואמר להאיש הנ"ל "תעשה העסק וקח היער והעצים, ותצלח!". ואחר כך נעשה חורף קשה מאד, והאיש הנ"ל הרויח טוב, והיה לו להשיא את בנותיו בהרחבה, וכ"ז ראה ברוח קדשו צלה"ה.

אל הרה"ק ה"אבני נזר" זי"ע בא אליו איש אחד וביקש ממנו עצה, מכיון שיש לו חמש מאות ר"כ, ויש לו חמשה בנות גדולות שהגיע זמנם להשיא אותם, וכעת נזדמן לו לקנות יער עם עצים וליתן הסך הנ"ל בערבון, ועוד יצטרך להוסיף וללוות מעות. אך אם יעזור השי"ת שיהיה חורף קשה אז ירויח ויהיה לו כסף להשיא בנותיו. ובאם יהיה חורף קל יפסיד את כל הכסף. וכאשר שאל לו זאת, התחיל ה"אבני נזר" לצעוק עליו: "מה רוצים ממנו, ושלא יבלבל את רעיונותיו ושילך מאתו". ולא הלך. וצויה למקורבו שעמד שם שיוציא אותו החוצה, ואמר: "וכי נביא אנכי לידע אם יהיה חורף חזק או לא?". אך המקורב עמד על דעתו ולא השליך אותו, וה"אבני נזר" רץ הנה והנה בכל החדר, וכאשר בא בחזרה וראה שעדיין האיש עומד לפניו, אמר לו

אל הבאר

בה"י ימי התשובה תשפ"ד

לכבוד אחי רועי שומרי משמרת הקודש אחדות אנ"ש במדינת ניו יורק

בימי התשובה והרחמים נקוה שהתפילה לאחדות ושלוש במחנינו תתקבל, וכפי שפירש הרבי ר' בונם מפשיסחא זי"ע את הפייט 'ליודע מחשבות' וכו', פירוש, שהקב"ה מחבר המחשבות טובות של בני ישראל, אף שהם בתערובות, הוא מברר ומחבר אותם שיהיו אחד, כדי שהמחשבות הזרות לא יפסיקו ביניהם וייחשבו כתפילה בלא מחשבה זרה. עכ"ל. ושכרם הרבה מאד על ההסקעה וההתמדה בנושא חשוב זה, וזכה לשוב בתשובה באמת ויתקבלו התפילות של אחי"ב בכל מקומות מושבותיהם וזוכה לגאולה בב"א.

כנגד המברכים - ברכות מז"ט לבעלי השמחות בקהילתנו

ברכת מזל טוב

לידידנו הרה"ח ר' יוסף אברמוביץ לאו"ט לרגל הולדת הנכדה שתחי' מאחלים ידידים שטיבל 48 שטיבל בית יעקב

ברכת מזל טוב

לידידנו הרה"ח ר' אפרים בירנהאק לאו"ט ולחתנו הרה"ח ר' מנחם דוב מויז לאו"ט לרגל הולדת הבת/הנכדה שתחי' מאחלים ידידים שטיבל 48 - שטיבל קרונויטס - שטיבל ליקוד

ברכת מזל טוב

לידידנו הרה"ח ר' משה טננבוים לאו"ט לרגל הולדת הנכד שחי' מאחלים ידידים שטיבל בית יעקב - שטיבל שפת אמת

ברכת מזל טוב

לידידנו הרה"ח ר' משה יששכר בלומנקרנץ לאו"ט לרגל הולדת הנכד והנכדה שחי' מאחלים ידידים שטיבל 46 - שטיבל 47